

Asia C-283/21

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

4.5.2021

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Landessozialgericht Nordrhein-Westfalen (Nordrhein-Westfalenin
osavaltion sosiaaliturva-asioiden ylioikeus, Saksa)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

23.4.2021

Kantaja ja valittaja:

VA

Vastapuoli

Deutsche Rentenversicherung Bund

Pääasian kohde

Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittaminen – Eläkeoikeus – Asetus (EY) N:o 987/2009 – 44 artiklan 2 kohta – Lastenhoitokausien huomioon ottaminen – Edellytys – Palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiminen

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta

Unionin oikeuden tulkinta, SEUT 267 artikla

Ennakkoratkaisukysymykset

- 1) Otetaanko Alankomaiden – perusasetuksen [asetuksen (EY) N:o 883/2004] II osaston säännösten mukaisena toimivaltaisena jäsenvaltiona – säännöksissä asetuksen (EY) N:o 987/2009 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu lastenhoitokausi huomioon siten, että Alankomaissa lasten hoitamiseen käytetty aika pelkkänä asumiskautena perustaa eläkeoikeuden?

Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi:

- 2) Onko asetuksen (EY) N:o 987/2009 44 artiklan 2 kohtaa – sellaisena kuin sitä on tulkittu unionin tuomioistuimen tuomiossa 23.11.2000, Elsen (C-135/99, EU:C:2000:647) ja tuomiossa 19.7.2012, Reichel-Albert (C-522/10, EU:C:2012:475) – tulkittava laajentavasti siten, että toimivaltaisen jäsenvaltion on otettava lastenhoitokausi huomioon myös silloin, kun lapsia hoitaneelle henkilölle on ennen lastenhoitoa ja sen jälkeen täyttynyt koulutuksen tai työskentelyn perusteella eläkeoikeuden perustavia kausia ainoastaan kyseisen valtion järjestelmässä, mutta hän ei ole välittömästi ennen lastenhoitoa tai sen jälkeen maksanut vakuutusmaksuja tähän järjestelmään?

Unionin oikeussäännöt, joihin viitataan

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (jäljempänä SEUT) 21 artiklan 1 kohta

Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 5 ja 11 artikla

Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä 16.9.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 987/2009 44 artikla

Kansalliset oikeussäännöt, joihin viitataan

Sosiaaliturvalain (Sozialgesetzbuch, jäljempänä SGB) VI osa, 56 §:n 1, 3 ja 5 momentti, 57 § ja 249 §

Yhteenveto tosiseikoista ja oikeudenkäyntimenettelystä

- 1 Valittaja, joka on vuonna 1958 Aachenissa (Saksa) syntynyt Saksan kansalainen, asui vuosina 1975–2010 Vaalsissa, joka on Alankomaiden alueella sijaitseva Aachenin esikaupunki. Hän kävi Aachenissa koulua ja suoritti siellä harjoittelun, joka oli edellytys paikalliseen sosiaalipedagogiikan oppilaitokseen pääsemiselle, ja valmistui mainitusta oppilaitoksesta valtiollisesti tunnustetuksi lastenhoitajaksi. Hän aloitti 1.8.1978 yksivuotisen työharjoittelun päiväkodissa (pakollinen työharjoittelu). Tämä pakollinen työharjoittelu suoritetaan tavallisesti pakollisen vakuutuksen piiriin kuuluvassa työssä. Koska tarjolla ei ollut riittävästi tällaisia koulutuspaikkoja, valittaja suoritti työharjoittelun kuitenkin palkatta eikä siten maksanut eläkevakuutusmaksuja. Suoritettuaan valtiollisesti tunnustetun lastenhoitajan koulutuksen hän jatkoi opintoja suorittamalla lukuvuonna 1979/1980 oppimäärän, joka oikeutti opiskeluun ammattikorkeakoulussa (Fachabitur). Tämän jälkeen hän työskenteli ammatissaan kuulumatta pakollisen

- vakuutuksen piiriin: Koska valittajan asuinpaikka oli Alankomaissa, Saksan työvoimaviranomaiset eivät voineet välittää hänelle työpaikkoja Saksassa. Alankomaissa taas hän ei voinut työskennellä lastenhoitajana, koska oli suorittanut kyseisen koulutuksen Saksassa.
- 2 Valittajalla ja hänen aviomiehellään, joka on muuna osapuolena nyt käsiteltävässä asiassa, on kaksi lasta, joita he ovat hoitaneet yhdessä Vaalsissa. Aviomiehen työskentelyn vuoksi valtaosa lastenhoidosta on langennut valittajalle. Molemmat lapset kävivät, etenkin myös vuosina 1986–1999, koulua Aachenissa. Valittaja toimi syyskuusta 1993 elokuuhun 1995 itsenäisenä ammatinharjoittajana pitäen lastenvaatemyymälää Aachenissa. Hän ei maksanut tästä toiminnasta vakuutusmaksuja Saksan eläkevakuutusjärjestelmään. Huhtikuusta 1999 lokakuuhun 2012 valittaja teki Saksassa vähäistä työtä eikä kuulunut pakollisen vakuutuksen piiriin. Hän muutti 1.2.2010 Vaalsista Aacheniin. Lokakuusta 2012 lähtien hän työskenteli Saksassa pakollisen vakuutuksen piiriin kuuluvana työntekijänä. Hän ei ole koskaan työskennellyt Alankomaissa. Hänen aviomiehensä työskenteli ennen lasten syntymää ja sen jälkeen keskeytyksellä Saksassa pakollisen vakuutuksen piiriin kuuluvana työntekijänä.
 - 3 Valittaja sai Alankomaiden lainsäädännön nojalla oikeuden Alankomaissa myönnettävään vanhuuseläkkeeseen (jäljempänä AOW-eläke) valtiollisena eläkkeenä pelkästään hänelle Alankomaissa 13.2.1975 (jolloin hän täytti 17 vuotta) ja 1.2.2010 välisenä aikana täyttyneiden asumiskausien perusteella.
 - 4 Valittajan hakemuksesta vastapuoli toimivaltaisena saksalaisena eläkevakuutuslaitoksena määrittä valittajan vakuutushistoriaan sisältyvät päivämäärät 31.12.2007 saakka sitovasti (Vormerkung). Vastapuoli ei ottanut 15.11.1986 ja 31.3.1999 välistä ajanjaksoa huomioon lastenhoitokautena tai lastenhoidon perusteella huomioon otettavana kautena, koska valittaja oli hoitanut lapsiaan kyseisenä ajanjaksona toisessa unionin jäsenvaltiossa, nimittäin Alankomaissa, eikä ollut toiminut palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana Saksassa lastenhoidon alkaessa. Vastapuoli tunnusti 1.4.1999 ja 1.6.1999 välisen ajanjakson lastenhoidon perusteella huomioon otettavana kautena tyttären osalta, koska kantaja oli tehnyt tänä aikana Saksassa vähäistä työtä (1.9.2014 tehty päätös; oikaisuvaatimuksesta 12.8.2015 tehty päätös).
 - 5 Sozialgericht Aachen (sosiaaliturva-asioiden alioikeus, Aachen, Saksa) hylkäsi kanteen, jonka valittaja oli nostanut siitä, ettei 15.11.1986 ja 31.3.1999 välistä ajanjaksoa otettu huomioon lastenhoitokautena tai lastenhoidon perusteella huomioon otettavana kautena. Alankomaissa tapahtuneen lastenhoidon tunnustaminen ei tule Saksan oikeuden mukaan kyseeseen. Lastenhoitokausien rinnastaminen asetuksen N:o 987/2009 44 artiklan 2 kohdan nojalla ei ole Sozialgericht Aachenin mukaan mahdollista, koska valittaja ei ole päivinä, jolloin hänen lapsensa syntyivät, tai niitä välittömästi edeltäneenä aikana toiminut palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana Saksassa tai Saksan oikeuden mukaan eikä maksanut vakuutusmaksuja palkkatyön tai itsenäisen

ammattinharjoittamisen perusteella Saksan lakisääteiseen eläkevakuutusjärjestelmään. (Asuin)kausien täytyminen Alankomaiden eläkevakuutusjärjestelmässä on pikemminkin osoitus valittajan läheisestä yhteydestä Alankomaiden sosiaaliturvajärjestelmään. Kyse ei ole myöskään siitä, että valittaja jäisi vaille sosiaaliturvaa. Eläkeoikeuden antavien kausien huomioon ottaminen kahteen kertaan ei ole yhteensovittamiseen tähtäävän eurooppalaisen sosiaaliturvalainsäädännön merkityksen ja tavoitteen mukaista (tuomio 27.10.2016).

- 6 Valituksessaan valittaja väittää, että hän on tosin asunut Alankomaissa – ja myös hoitanut ja kasvattanut lapsiaan siellä – mutta että hänen elinpiirinsä keskus on ollut Saksassa. Hänet asetetaan tästä syystä mielivaltaisesti epäedullisempaan asemaan kuin äiti, joka on myös hoitanut lapsiaan rajan läheisyydessä ulkomailla mutta joka on työskennellyt vähintään kuukautta ennen lastenhoitoa tai sen aikana pakollisen vakuutuksen piiriin kuuluvana työntekijänä Saksan liittotasavallassa tai joka on avioliitossa sellaisen puolison kanssa, joka on toiminut lastenhoitokausien aikana Saksassa vakuutettuna työntekijänä ulkomaisessa asuinvaltiossa. Valittajan mukaan on epäasianmukaista tehdä ero sen mukaan, onko lastenhoidosta vastaavalla vanhemmalla riittävä yhteys Saksan liittotasavallan eläkejärjestelmään oman toiminnan perusteella vai aviopuolison Saksan alueella pakollisen vakuutuksen piiriin kuuluvana työntekijänä työskentelyn perusteella. Kyse ei hänen mukaansa ole lastenhoitokausien huomioon ottamisesta kahteen kertaan, koska Alankomaissa maksettava eläke vähennetään niiden kausien osalta, joina syntyi vastaavia eläkeoikeuksia Saksassa.
- 7 Vastapuoli myönsi valittajalle muutoksenhakumenettelyn kuluissa täyden työkyvyttömyyden perusteella 1.3.2018 alkaen eläkkeen, jonka määrä on 109,14 euroa kuukaudessa (18.2.2019 tehty päätös). Jos eläkkeessä otettaisiin huomioon nyt käsiteltävässä asiassa riidanalaiset lastenhoitokaudet tai lastenhoidon perusteella huomioon otettavat kaudet, joita ei ole tähän mennessä otettu huomioon, hänen eläkkeensä määrä olisi 349,02 euroa kuukaudessa.
- 8 Alankomaiden eläkevakuutuslaitos Sociale Verzekeringsbank (SVB) ilmoitti 20.8.2019 päivätyssä päätöksessä, että valittajalle on kertynyt asuinkausien perusteella AOW-eläkettä, jonka määrä on 70 prosenttia täydestä eläkkeestä. Jos Saksan lakisääteisen eläkevakuutusjärjestelmän mukaiset lastenhoitokaudet otetaan huomioon, Alankomaissa myönnettävä eläke pienenee 10 prosenttia.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyyntöjen perusteista

- 9 Oikeutta suurempaan työkyvyttömyyden perusteella maksettavaan eläkkeeseen 1.3.2018 alkaen SGB:n VI osan 56 §:ssä säädettyjen lastenhoitokausien ja saman lain 57 §:ssä huomioon otettavien kausien huomioon ottamisen perusteella ei Saksan oikeuden mukaan ole. Sikäli kuin vastapuoli ei ole 18.2.2019 tehdystä päätöksestä eläkkeen määrää määrittäessään hyvittänyt riidanalaisia lastenhoitokausia, tässä ei ole pelkästään kansallisen oikeuden näkökulmasta

- mitään moitittavaa. Valittaja tosin täyttää SGB:n VI osan 56 §:n 1 momentin toisen virkkeen 1 ja 3 kohdassa säädettyt hyvittämisen edellytykset, koska lastenhoitokauden on katsottava kuuluvan hänelle eikä kauden hyvittämistä ole suljettu pois hänen osaltaan. Hyvittäminen ei kuitenkaan ole mahdollista (pelkästään) siksi, ettei lastenhoito tapahtunut Saksan liittotasavallan alueella eikä sitä voida rinnastaa lapsen hoitoon Saksan liittotasavallan alueella (SGB:n VI osan 56 §:n 1 momentin toisen virkkeen 2 kohta, luettuna yhdessä 3 momentin kanssa).
- 10 SGB:n VI osan 56 §:n 3 momentin ensimmäisen virkkeen mukainen hyvittäminen ei tule kyseeseen siksi, ettei kumpaakaan valittajan lapsista hoidettu Saksassa. SGB:n VI osan 56 §:n 3 momentin toisen virkkeen mukainen hyvittäminen ei myöskään tule kyseeseen, sillä se edellyttäisi, että lasta hoitava vanhempi on asunut lapsen kanssa vakituisesti ulkomailla ja hänelle on kertynyt lapsen hoidon aikana tai lapsen syntymää välittömästi edeltäneenä aikana pakollisista vakuutusmaksuista maksukausia kotimaassa sen perusteella, että hän on ollut siellä – siis ulkomailla – palkkatyössä tai toiminut itsenäisenä ammatinharjoittajana. Näin ei ole nyt käsiteltävässä asiassa. Myöskään SGB:n VI osan 56 §:n 3 momentin kolmannen virkkeen mukainen hyvittäminen ei ole mahdollista. Se edellyttäisi, että valittajan aviopuolisolle on kertynyt heidän asuessaan yhdessä ulkomailla pakollisista vakuutusmaksuista maksukausia Saksan eläkevakuutusjärjestelmään ulkomailla harjoitetun toiminnan perusteella. Näin ei ole.
- 11 Koska lastenhoitokautta ei SGB:n VI osan 56 §:n mukaan hyvitetä, myöskään SGB:n VI osan 57 §:ssä säädettyä lastenhoidon perusteella huomioon otettavaa kautta ei hyvitetä. Sikäli kuin valittajan ammatinharjoittaminen syyskuusta 1993 elokuuhun 1995 Saksassa on ollut muuta kuin vähäistä, oikeutta lastenhoidon perusteella huomioon otettavien kausien tunnustamiseen ei ole, koska näiltä kausilta ei ole maksettu pakollisia vakuutusmaksuja (SGB:n VI osan 57 §:n toinen virke).
- 12 Riita-asian lopputulos riippuu siitä, seuraako valittajan lastenhoitokausien ja lastenhoidon perusteella huomioon otettavien kausien tunnustaminen asetuksen N:o 987/2009 44 artiklan 2 kohdan laajentavasta tulkinnasta, kun otetaan huomioon (Saksassa säädettyjä) lastenhoitokausia koskeva unionin tuomioistuimen tähänastinen oikeuskäytäntö.
- 13 Aineellisesti nyt käsiteltävässä asiassa sovelletaan asetuksen N:o 987/2009 44 artiklaa, koska siihen sisältyy erityissäännös ulkomailla tapahtuneen lastenhoidon rinnastamisesta. Valittaja, joka asui riidanalaisena ajanjaksona lastensa kanssa Alankomaissa, ei kuulu asetuksen N:o 883/2004 11 artiklan 3 kohdan a–d alakohdan soveltamisalaan, joten saman artiklan 3 kohdan e alakohdan nojalla Alankomaat on ”toimivaltainen jäsenvaltio”. Jos lastenhoitokausia ei oteta huomioon Alankomaissa, toimivaltainen on Saksan liittotasavalta. Näin ollen asian ratkaisemisen kannalta on (ensinnäkin) merkityksellistä, onko niin, että Alankomaiden säännöksissä lastenhoitokausia ”ei oteta huomioon” kyseisessä sääntelyssä tarkoitettulla tavalla.

- 14 Asetuksen N:o 987/2009 44 artiklan 1 kohdan mukaan ”lastenhoitokaudella” tarkoitetaan kautta, joka hyvitetään jonkin jäsenvaltion eläkelainsäädännössä tai jonka perusteella eläkkeeseen tulee lisäosa nimenomaan siitä syystä, että henkilö on hoitanut lasta, riippumatta siitä, mitä menetelmää käyttäen kyseiset kaudet lasketaan ja kertyvätkö ne lastenhoidon aikana vai myönnetäänkö ne taannehtivasti. Näin ollen eläkelainsäädännön kannalta kausi on joko hyvitetävää tai sen perusteella eläkkeeseen on tultava lisäosa; tältä osin edellytetään siis yhteyttä tiettyihin lastenhoitokausiin. Edellytyksenä on, että lastenhoitokaudet hyvitetään sellaisinaan ja/tai että lainsäädännössä säädetään oikeuksista (suurempaan) etuuteen pelkästään lastenhoidon perusteella. Tältä osin kysymys ei ole siitä, hyvitetäänkö lastenhoitokaudet todella käytännössä, vaan merkitystä on vain sillä, että jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään lähtökohtaisesti siitä, että lastenhoitokaudet otetaan huomioon arvioitaessa asianomaisen henkilön tilannetta eläkeoikeuksien osalta (näin myös julkisasiamies Jääskinen ratkaisuehdotuksessaan Reichel-Albert, C-522/10, EU:C:2012:114, 67 kohta).
- 15 Alankomaiden eläkejärjestelmässä lastenhoitokausia ei hyvitetä sellaisinaan, eläkkeeseen ei tule lisäosaa niiden perusteella, eivätkä ne vaikuta muutoin etuuksia koskeviin oikeuksiin asetuksen N:o 987/2009 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Alankomaiden yleisen vanhuuseläkelain (Algemene Ouderdomswet) mukainen valtiollinen eläke (AOW-eläke) määräytyy pelkästään Alankomaissa täyttyneiden asuin- tai työskentelykausien perusteella. Jokaiselle asukkaalle kertyy jokaisesta vuodesta, jona hän asuu tai työskentelee Alankomaissa, 2 prosenttia täydestä AOW-eläkkeestä. Oltuaan 50 vuotta vakuutettuna AOW:n nojalla henkilöllä on oikeus saada AOW-eläke täysimääräisenä. Valittaja on asunut Alankomaissa lähes 35 vuoden ajan, joten hänellä on vastaavasti oikeus noin 70 prosentin suuruiseen AOW-eläkkeeseen. Oikeus AOW-eläkkeeseen on jokaisella, jolle on täyttynyt vaadittavat asuin- tai työskentelykaudet Alankomaissa ja joka on saavuttanut lakisääteisen eläkeiän. Koska valtiollisen eläkkeen osalta eläkelainsäädännön kannalta merkityksellisenä tunnusmerkistönä huomioon otetaan pelkästään Alankomaissa täyttyneet asuin- tai työskentelykaudet eikä lastenhoitokausia, asiaa käsittelevä jaosto katsoo, että Alankomaiden eläkejärjestelmässä lastenhoitokausia ”ei oteta huomioon” asetuksen N:o 987/2009 44 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla.
- 16 Jos unionin tuomioistuin vastaa ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen kieltävästi, kyseeseen tulee Saksan liittotasavallan toimivalta asetuksen N:o 987/2009 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna jäsenvaltiona, jonka lainsäädäntöä asetuksen N:o 883/2004 II osaston mukaisesti sovellettiin asianomaiseen henkilöön. Kyseistä 44 artiklan 2 kohtaa voidaan saman artiklan 3 kohdan mukaan soveltaa valittajaan, koska hän ei ole toiminut Alankomaissa palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana.
- 17 Asetuksen N:o 987/2009 44 artiklan 2 kohdan tunnusmerkistö ei sen sanamuodon mukaan täyty. Se edellyttäisi, että valittaja toimi palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana ajankohtana, jona lastenhoitokauden huomioon ottaminen kyseisen lapsen osalta Saksan lainsäädännön mukaisesti alkoi (siis molempien

lastensa syntymääjankohtana). Näin ei ole nyt käsiteltävässä asiassa. Unionin tuomioistuimen tähänastisen oikeuskäytännön perusteella asiaa käsittelevän jaoston näkemyksen mukaan on kuitenkin harkittava vakavasti asetuksen N:o 987/2009 44 artiklan 2 kohdan soveltamista sen sanamuotoa laajemmin myös tapauksiin, joissa vakuutettu ei tosin ole toiminut palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana lastensa syntymää edeltäneenä ajanjaksona mutta on toiminut ennen syntymää palkattomassa työssä, joka ei kuulunut pakollisen vakuutuksen piiriin, ja syntymän jälkeen itsenäisenä ammatinharjoittajana, joka ei myöskään kuulunut pakollisen vakuutuksen piiriin. Nyt käsiteltävässä asiassa on ratkaistava, onko myös tämä tunnusmerkistö riittävä, jotta lastenhoitokausien ja Saksan eläkejärjestelmässä täyntyneiden vakuutuskausien välillä voidaan katsoa olevan – unionin tuomioistuimen tähänastisessa oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla – riittävä yhteys.

- 18 Asiaa käsittelevän jaoston mukaan SEUT 21 artiklan valossa tällainen laajentava tulkinta on todennäköinen, kun otetaan huomioon unionin tuomioistuimen tähänastinen oikeuskäytäntö (tuomio 19.7.2012, Reichel-Alber, C-522/10, EU:C:2012:475, 35 ja 45 kohta).
- 19 Jos unionin tuomioistuimen tähän mennessä ratkaisemia tapauksia verrataan nyt tarkasteltavaan tapaukseen, merkittävä ero on siinä, että ennen ulkomaille muuttoaan ja etenkin ennen lastensa syntymää valittaja ei ole ylipäättään toiminut pakollisen vakuutuksen piiriin kuuluvassa palkkatyössä Saksan liittotasavallassa vaan hänelle on täytynyt Saksan liittotasavallassa ennen lastensa syntymää ainoastaan eläkelainsäädännössä huomioon otettavia koulutuskausia (ns. hyvityskausia) ja että lastensa syntymän jälkeen hän oli useita vuosia työskentelemättä. Jotkin seikat tukevat kuitenkin sitä, että myös nyt tarkasteltavassa tapauksessa lastenhoito- ja vakuutuskausien välillä on katsottava olevan riittävä yhteys.
- 20 Tällaista yhteyttä tukee se, että valittajan koko opinto- ja työhistoria sijoittui yksinomaan Saksan liittotasavaltaan: Hän on käynyt koulua yksinomaan Saksassa ja suorittanut siellä hyväksytysti valtiollisesti tunnustetun lastenhoitajan koulutuksen; vastaavat hyvityskaudet (ammatillisen) koulutuksen perusteella on myös merkitty hänen vakuutushistoriaansa. Valittajan olisi tavallisesti pitänyt suorittaa 1978/1979 suorittamansa pakollinen työharjoittelu palkallisena ja siten pakollisen vakuutuksen piiriin kuuluvana työntekijänä. Hän suoritti pakollisen työharjoittelun (sattumalta) palkatta eikä siten kuulunut sen aikana pakollisen vakuutuksen piiriin vain siksi, että koulutuspaikkakunnalla oli tuolloin enemmän hakijoita kuin harjoittelupaikkoja aloitteleville lastenhoitajille. Valittaja ei löytänyt työtä Alankomaissa, koska hän ei kyennyt osoittamaan suorittaneensa siellä vaadittavaa koulutusta. Työskentely Saksassa ei ollut mahdollista siksi, että hän kuului asuinvaltionsa (Alankomaat) työnvälityspalvelujen piiriin. Myös muut valittajan elämän osa-alueet keskittyivät pääosin Saksan oikeus-, talous- ja sosiaalijärjestelmään: Hänen lapsensa kävivät koulua Saksassa, joten osa lastenhoidosta tapahtui väistämättä myös Saksassa. Hänen aviopuolisonsa toimi ennen heidän yhteisten lastensa syntymää ja sen jälkeen pakollisen vakuutuksen

piiriin kuuluvana työntekijänä yksinomaan Saksassa. Valittaja itse ei missään vaiheessa toiminut Alankomaissa pakollisen vakuutuksen piiriin kuuluvana työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana. Hän toimi sitä vastoin syyskuusta 1993 elokuuhun 1995 Saksassa itsenäisenä ammatinharjoittajana eikä kuulunut pakollisen vakuutuksen piiriin sen aikana. Huhtikuusta 1999 lokakuuhun 2012 hän harjoitti vähäistä palkkatyötä, joka ei kuulunut pakollisen vakuutuksen piiriin, ja työskenteli lokakuusta 2012 alkaen palkkatyössä Saksassa. Asiaa käsittelevä jaosto ottaa huomioon, ettei valittaja muuttanut toiseen jäsenvaltioon ainoastaan tilapäisesti – toisin kuin edellä mainituissa, unionin tuomioistuimen aiemmin ratkaisemissa tapauksissa – vaan asui siellä pysyvästi. Asiaa käsittelevä jaosto ei kuitenkaan pidä tätä eroa merkityksellisenä. Ratkaisevaa on pikemminkin se, että kantajan opinto- ja työhistoriasta ilmenee, että hän on yhdentynyt yksinomaan Saksan liittotasavallan työ- ja elinkeinoelämään. Jos lastenhoitokausia tai lastenhoidon perusteella huomioon otettavia kausia ei otettaisi huomioon pelkästään siksi, että valittaja muutti asumaan Alankomaihin muutaman sadan metrin päähän Aachenin kaupungin ja Saksan valtion rajasta, tämä olisi asiaa käsittelevän jaoston näkemyksen mukaan ristiriidassa SEUT 21 artiklassa taatun unionin kansalaisten liikkumisvapauden kanssa.

- 21 Asiaa käsittelevän jaoston näkemyksen mukaan monet seikat puoltavat sitä, että valittajan ennen hänen lastensa syntymää ainoastaan sattumalta palkatta – ja siten pakollisen vakuutuksen piiriin kuulumattomana työntekijänä – suorittama pakollinen työharjoittelu ja toimiminen lasten syntymän jälkeen itsenäisenä ammatinharjoittajana, mikä ei kuulunut pakollisen vakuutuksen piiriin, tai vastapuolen huomioon ottama vähäinen työskentely, joka ei kuulunut pakollisen vakuutuksen piiriin, vuodesta 1999 lähtien muodostavat riittävän yhteyden Saksan eläkevakuutusjärjestelmään. Nyt käsiteltävässä asiassa ei ole kyse siitä, että samanaikaisesti täyttyneet asuinkaudet otettaisiin huomioon Alankomaissa ja lastenhoitokaudet Saksassa eli kahteen kertaan (ks. tästä myös asetuksen N:o 883/2004 johdanto-osan 12 perustelukappale, jonka mukaan samanlaisten ja samaa kautta koskevien etuuksien päällekkäisyyttä on vältettävä). Jos lastenhoitokaudet otetaan huomioon Saksan eläkelainsäädännön mukaisesti, valittajalle Alankomaissa myönnettävää vanhuuseläkettä nimittäin vähennetään vastaavasti.